

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ,
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ 'Από τῆς 1 'Ιανουαρίου ἕως 1 'Ιουλίου 'Ἐσωτερικοῦ δρ. β. — 'Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. β.	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ 'Αναπλάσεως καὶ 'Ορθοδοξίας 'Ἰδρυτῆ Φιλίσου, β, παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.
---	--------------------------------------	---

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ὀρησκεία καὶ αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι, ὑπὸ F. Bettes — Ἡ δύναμις τῆς ὀρησκείας, ὑπὸ Τιμοθέου Τρωάδος — Διευρύνουσι τὸ γέροντος, ὑπὸ Ἱερωνύμου Οἰκονόμου — Ἄπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἱερσόλυμα, ὑπὸ Κρυσταλλίας Δασκαλοπούλου — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρώην Ἀθηνῶν Μητροπολίτου Ποσειδίου.

Ἡ ὀρησκεία καὶ αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι ὑπὸ F. BETTES

ΚΕΦ. Β'.

Ἡ σήμερινη ἐπελάσις

Z'.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου).

Αἱ πνευματικαὶ συνέπειαι τῆς τοιαύτης συγκοινωνίας, οὕτω ἀνεπτυγμένης, εὐκόλως προσκίζονται. Ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἀποβαίῃ ὀλονὲν μᾶλλον κοσμοπολίτις. Τὰ τεύχη καὶ τὰ ὀδοφράγματα θὰ καταπίπτωσιν ἐπὶ μᾶλλον μεταξὺ τῶν λαῶν. Πᾶσαι αἱ ἰδέαι, πάντα τὰ συστήματα, πᾶσαι αἱ θεωρίαι, πᾶσαι αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι πᾶσαι θὰ καταστῶσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὸ κοινὸν ἄγαθὸν τῶν ἀνθρώπων ἀπάντων· καὶ θὰ ὀνομάζωσι τοῦτο πρόοδον, διάδοσιν τῶν φώτων. Θὰ ἴδωμεν βραδύτερον τίνα ἀξίαν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὸ ἐντεῦθεν νοούμενον. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι αἱ γλώσσαι τῶν λαῶν, τὸ ἀλάθητον τοῦτο σύμβολον παντὸς αὐτῶν τοῦ βίου, θὰ ἀπολέσωσιν ἐκ τοῦ χαρακτήρος των καὶ ἐκ τῆς ἀτομικότητός των, ἐκ τῆς ἰσχύος των καὶ ἐκ τοῦ βήθους των, ἐκ τοῦ χυμοῦ των καὶ ἐκ τῆς γραφικότητός των, ἵνα γίνωσι καὶ αὐταὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον κοσμοπολίτιδες, καὶ θὰ πλουτισθῶσι συγχρόνως δι' ἀκατοντάδων διεθνῶν ὄρων, διὰ πολυαρίθμων περιφράσεων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον

ὄρων, πνευματικῶν καὶ ψυχολογικῶν, αἵτινες θὰ μᾶς χρησιμεύωσι νὰ ἐκφράζωμεν βραχέως τὰς ἐντυπώσεις μας ἐπὶ τῇ θέᾳ διαφόρων τοπιῶν καὶ χαρακτήρων. Ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ὀρθογραφία τῶν γλωσσῶν τούτων θὰ καταστῶσιν ὀλονὲν ἀπλούστεραι, πρακτικώτεραι, καὶ πτωχότεραι, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἀγγλικῆς, εἰς ἣν ἡ αὐτὴ λέξις χρησιμεύει ὡς οὐσιαστικὸν καὶ ὡς ῥῆμα, εἰς ἣν τὸ ῥῆμα εἶνε οὕτως ἑλλιπὲς καὶ τὸ ἄρθρον καὶ τὸ ἐπίθετον οἰοῦνται ἀπολιθωμένα. Ἦρκει νὰ κανονίσῃ τὰ ἀνώμαλα ῥήματα τῆς, διὰ νὰ μανθάνηται εἰς ἐξ ἑβδομάδας, καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ οὕτω εἰς ὄλους τοὺς πρακτικούς σκοπούς, τοῦθ' ὅπερ δὲν δύναται νὰ συμβῇ οὔτε εἰς τὴν γερμανικὴν, οὔτε εἰς τὴν ῥωσικὴν, ἐνῶ πάλιν ἡ γαλλικὴ, καθ' ὑπερβολὴν κομψὴ καὶ προσωπικὴ, δὲν δύναται νὰ γίνῃ ποτὲ ἡ γλώσσα τοῦ πλήθους καὶ τῆς ἀγορᾶς. Τὰ ἀπάλιν, γλώσσά τις ἀληθῶς παγκόσμιος καὶ διὰ πάντας ἐπαρκής, ὡς τὴν ὀνειροπόλησαν οἱ ἐφεύρεται τῆς ἀνομιᾶς καὶ τῆς ἀρᾶς lingua θὰ εἶνε ἔσοι μὴ ἀνομιᾶς. Οὐδέποτε ὁ Ἰνδὸς θὰ ὀμιλήσῃ ὅπως ὁ Ἑσκιμῶς, οὔτε οἱ ποιμένες τῶν Ἀλπεων ὅπως ὁ ναύτης ἢ ὁ ἄλιεὺς. Ἄλλ' εἶνε πιθανόν ὅτι θὰ ἐφεύρωσι διὰ τὸ ἐμπόριον εἶδος ταχυγραφίας, συγκειμένης ἐκ 500 ἢ 600 σημείων τελείως ἐπαρκῶν καὶ διεθνῶν, ἅτινα θὰ μᾶς δώσωσι γλώσσαν ἐμπορικὴν ἐντελῶς ἰδιαιτέραν.

Αἱ σικαὶ δὲν ἐλλείπουσιν εἰς τὰς εἰκόνας ταύτας τοῦ μέλλοντος.

Ὀμιλήσωμεν οὕτω περὶ τῆς μεγίστης ἀναπτύξεως τῆς μετακομιδῆς καὶ τῆς εὐκολίας τῶν συγκοινωνιῶν. Ἄλλ' εἶνε δύσκολον νὰ εἴπῃ τις ποῖον ἀληθινὸν ἄγαθὸν ἔλωσι μᾶς προσκομισεῖ. Ἡ δρμητικὴ κίνησις ἐξασκεῖ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου θέλητρον μυστηριώδες, καὶ ὅταν ἐπέταξῃ μὲ τὸ κατ' εὐθείαν ἐπὶ τινὰ ὄρας διὰ μέσου χώρας τινός, φαντάζεται σχεδὸν ὅτι κατ' ὄρθωσεν μέγα τι· ἀλλ' ὅταν ἐπαναυρίσῃ τις ἐν Νικαίᾳ τοὺς παρισινούς ἐκείνους, αἵτινες καθ' ἑδὴν παρεπιθήσαν πικρῶς διὰ καθυστέρησιν 20 λεπτῶν τῆς ὄρας καὶ τοὺς ἐπαναβλέπῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μετὰ τὸ δεῖπνον νὰ συλλογίζονται χαρμώμενοι

πού θα διέλθωσι τὴν ἐσπέραν καὶ θὰ σκοτώσωσι τὸν χρο-
νον, δὲν δύναται νὰ ἐνοήσῃ πολὺ καλὰ διατὶ ὁ ἀνθρω-
πος ἐπείγεται πάντοτε τοσοῦτον ἵνα ἐγκαταλίπῃ μιαν
ἀθλιότητα, ὅπως βίβλῃ εἰς ἄλλην, καὶ ἐνομεῖται τὸν
Πασχάλ, λέγοντα, ὅτι ὅλη ἡ δυστυχία τοῦ ἀνθρώπου
προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἤξευρε νὰ σταθῇ εἰς τὴν θέσιν
του. Φεῦ! φέρει τις ἀπνευχαζὸν τὴν ἀνάμν αὐτοῦ καὶ
τὴν θλίψιν ἐν ταξειδίω δὲν εὐρίσκει τις παρὰ ὅ, τι φέρει, ὡς
λέγει ἡ κ. Στάελ, καὶ ὁ Λοῦι ἰσχυρίζεται ὅτι καίτιε
καλῆτερα πάντοτε ἄλλοῦ παρὰ ἑδῶν· ὅσον δὲ διὰ τὸ
ἔμποριον, οἱ ἔμποροι τῆς Τύρου καὶ τῆς Καρχηδόνας δὲν
εἶχον ἀνάγκην ἀμπολιῶν, οὔτε οἱ τῆς Βενετίας, τῆς Γε-
νούσης καὶ τῆς Νυρεμβέργης ἀιδηροδρόμων, ἵνα συναθροί-
σωσι πλοῦτην.

Ἐπὶ πᾶσιν, ἐρωτᾷ τις ἀπὸ τοῦδε μετὰ τινος φρίκης ἂν
ἢ ὑπερμεγέθους κινήτικῃ συσκευῇ, ἢς ἔχομεν ἀνάγκην,
καὶ αἱ δαπάναι τοῦ ὕλικου, τοῦ χρέματος καὶ τῶν ἀνδρῶν,
ἂς συνεπάγεται, θὰ μᾶς ἦνε ἀληθῶς συμφύρουσαι. Ἐάν εἰς
ἐκάτὸν ἔτη ἔλος ὁ κόσμος ταξειδεύῃ, ποῖος θὰ μείνῃ κατ'
οἶκον καὶ τί θὰ γείνῃ ἡ οἰκογένεια; — Εἶνε καλὸν καὶ
ὕγιον δι' ἀνθρώπων ἰσχύος καὶ σκέψεως νὰ βλέπῃ
πολλὰ πράγματα καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους, διότι πανταχοῦ
ἤξευρε νὰ διακρίνῃ ὑπὸ τὴν μεταβαλλομένην μορφήν τὸν
ἀμετάβλητον νόμον. Ἀλλὰ τὸ ταξειδίον καθιστᾷ τοὺς
ἀδυνάτους καὶ ἐπιπολαίους περισσότερον ἀδυνάτους καὶ
περισσότερον ἐπιπολαίους· εἰς πᾶσαν νέαν ἰδέαν, εἰς πᾶσαν
νέαν συνθήσαν καὶ εἰς πᾶσαν νέαν θρησκείαν, ἀποβάλλου-
σαι μέρος τῶν ἰδικῶν των καὶ βλέπουσαι τελικῶς τὸν
κόσμον ὡς μεγάλην πανήγυριν πλήρη θορύβου καὶ κουφο-
λογίας, ὅπου τὸ πᾶν εἶνε σχετικὸν καὶ πᾶσα πίστις ἀτο-
μικῆ ὑπόθεσις. Καὶ οὕτω ἀποβάλλουσι τὴν ἐννοίαν τοῦ
ἀπολύτου, ἣτις μόνη δίδει ἀξίαν τινὰ εἰς τὴν ὑπαρξίν.
Ὁ κοσμογυριστὴς εἶνε ἀθλίς τις μορφή τοῦ πολιτι-
σμοῦ μᾶς.

Ἰσχυρὸν διὰ τὸν χρόνον καὶ διὰ τὸ διάστημα νόμος
συσχετισμοῦ, ἁρμονία τῆς φύσεως, ἂν δὲ παραβῆται τις
ἀτιμωρητὴς. Ἡ ταχύτης τῆς κανονικῆς μεταφορᾶς τοῦ
ἀνθρώπου εἶνε ἡ τοῦ πεζοῦ. Ὁ πεζὸς διαβῆναι τὸ διά-
στημα κανονικῶς. Μεγαλῆτεροι ταχύτητες δύνανται νὰ
δοῖαι πρακτικαί πρὸς ἐπίτευξιν σκοποῦ τινός, ἀλλὰ τὸ
πνεῦμα δὲν ἔχει τὸν καιρὸν νὰ ἐπαρληθῇ ὅ, τι βλέπει.
Δὲν λέγω ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ αἵμου καὶ τοῦ ηλεκτρισμοῦ
εἶνε ἀνήθικος, ἀλλὰ λέγω ὅτι ἡ ὑπὲρ τὸ δέον πανυχρὰ
ἡμῶν ἀνάπτυξις δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ μεταχειρίζομεθα
πρεπόντως τὰς δυνάμεις ταύτας.

Ἄς μὴ θαμβωνώμεθα περισσότερον ἐκ τῶν πλεονε-
κτημάτων τοῦ συνεταιρισμοῦ. Κατὰ βάθος οὐδὲν θὰ κερ-
δήσωμεν. Γραμμάτιον χιλίων φράγων δὲν εἶνε περισσώ-
τερον ἀπὸ 100.000 τεμάχια μονολεπτα. Εἶνε μόνον εὐ-
χρηστότερον. Ἐν τῷ συνεταιρισμῷ μάλιστα προκύπτει
εἰς τὸ τέλος μᾶλλον ζημία ἢ ὠφέλεια. Τὰ δένδρα δά-
σουσι τινός ἐπιστηρίζονται τὰ μὲν εἰς τὰ δὲ καὶ ἀντέγου-
σιν οὕτω κάλλιον κατὰ τῆς θεῆλης· ἀλλ' ὁ καθὲς ἤξευ-

ρει, ὅτι ἡ ἀτομικὴ των ἐπίπτουσι ὑπερβῆναι ἐκ τούτου.
Ἐταῦτως, ὅταν δώδεκα κτλ. ἴσως, πνεύματος καὶ ἰδιοφυίας,
συνενώνωνται, ἵνα ἀποτελέσωσι σύλλογον, αἱ ἀποφάσεις
των, ἀντὶ νὰ ἦνε δωδεκάκις εὐφρόστεραι, εἶνε ἐν γένει ἤτ-
τον ἐλευθεραί, ἤττον ἐνεργαί καὶ ἤττον σοφαί, ἢ ὅταν εἶν
εἰς μόνος ἀνθρώπος ἐβουλεύετο. Αἱ δυνάμεις ἀμβλύνονται
ἐξουθετεροῦνται καὶ ἐμνησθίζονται ἀμοιβαίως. Διὰ τοῦτο
ἀνέκαθεν ὁ ἰσχυρὸς ἀνὴρ φεύγει τὸν συνεταιρισμὸν, ἐνῶ ὁ
ἀδύνατος τὸν ἐπιζητεῖ, ἵνα εὖρη ἐνίσχυσιν καὶ κρήνη τὴν
ἀδυναμίαν του, τὸ ἀναποφάσιτόν του καὶ τὴν ἀγνοίαν
του ἐπισθεν τῶν ἄλλων.

Ἐν τῇ πρακτικῇ ὡςκύνως ἀπατώμεθα περὶ τῶν ἐπο-
τελεσμάτων τοῦ συνεταιρισμοῦ. Ὅταν ἀθλητὴς τις φο-
νεύῃ ἐν Ἀφρικῇ εἰς ἀπόστασιν 100 μέτρων ἠνόμερον δι'
εὐθυβόλου ὁπλου καὶ σφίρας ἐκρηκτικῆς, μεταχειρίζεται
τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συνεταιρισμοῦ, τῆς σκέψεως καὶ
τῆς ἐργασίας ἐκατοντάδιων ἀνδρῶν, οἰτινες, ἄλλῃ καὶ
ἄλλῃ, παρήγαγον τὸ ὄπλον τοῦτο· ἀλλ' ὁ μέγας κλη-
γὸς Μπέκερ πασῶς ὁμολογεῖ, ὅτι ἠσθάνθη αὐτὸν ὡς παι-
δίον ἀπέναντι φυλῆς μαύρων, ὧν οἱ ἄνδρες μεταβαίνουσι
μὲ ἐξοχα ζῆσιν, ἰδίως των κατασκευῆς, ἵνα ζητήσωσι τὸν
λέοντα εἰς τὸ κρησφύγετόν του καὶ τὸν φονεύσωσιν ἐν μο-
νομαχίᾳ. Καὶ δὲν εἶδομεν ἐκδρομὰς ἐπιστημονικῆς φερούσας
ὅλα τὰ ἐφόδια, τὰ ὄργανα καὶ τὰ ὄπλα τοῦ πολιτισμοῦ,
ν' ἀπολεσθῶσιν ἀθλίως εἰς τὰς παγωμένας ἐρημίας, ὅπου
ὁ Ἐσκιμῶς ζῆ εὐθυμῶς καὶ εὐχαριστημένος μετὰ τῆς
οἰκογενείας αὐτοῦ; Ὅτω ὁ δόκτωρ Κάνε, πολιτορθηθεὶς
ὑπὸ τῶν πάγων εἰς τὴν πολιτικὴν νύκτα, εἶδε μετ' ἐκπλή-
ξεως τὸν ὁδηγόν του, ἕνα νέον Ἐσκιμῶν, νὰ τῷ ἀνγυ-
γεῖν ὅτι ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ οὐκαδε, δηλ. νὰ διαδράμῃ
μόνος ἐκπτόν ἀγγλικὰ μίλια, νὰ περιπρονήσῃ τὰς θεῆλλας
καὶ τὰς λευκὰς ἀρκτους, διὰ νὰ ἐκανεύρῃ τὴν ἐκ χιό-
νος καλύβην του. Καὶ ἐφθασεν ἐν καλῇ υγείᾳ.

(Ἐπεται τὸ τέλος τοῦ Β'. Κεφαλαίου).

Ἡ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Ἡ ἑλλειψις τοῦ θρησκευτικοῦ συνειστήματος καὶ ἡ
ἀγνοία τῶν διδασκῶν καὶ πιστευτῶν δογμάτων προῦ-
κάλεσε τὴν πρὸς τὸν κόσμον καὶ τ' ἀγαθὰ αὐτοῦ ἀπο-
κλειστικὴν τάσιν καὶ σπουδὴν τινῶν τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ'
ὅπως, ὅπου ἐλλείπει ὁ ἀποστραφεικὸς ἄηρ καὶ ὁ ἥλιος,
ἐπέρχεται μαρσμός καὶ σπησδῶν, οὕτω, ἐλλειπούσης τῆς
θρησκείας ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, φθίνει καὶ ἐπόλλυται ὁ βίος
αὐτοῦ, καταντᾷ δὲ οὕτως ὡς ἀνεμαρτίστον πλοῖον κυμα-
νόμενον ὑπὸ τῶν ἀκαταστάτων καὶ ἀντιξῶν πνοῶν
ἀθλίως ζωῆς ἐν τῷ ἀχανεῖ πελάγει τοῦ κόσμου τούτου.

Ὁ κόσμος, ὑποκλέπτων τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρώπου
διὰ τῶν πολυειδῶν ἐπαγωγῶν αὐτοῦ μειδιαμάτων, τῶν
διασκεδάσεων καὶ τῶν ἀπατηλῶν τέρψεων, δὲν δύναται
ἐν τούτοις νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἕνερπ ἢ ἀνθρωπίνην καρδίαν
ἐπιποθεῖ καὶ ἀρέγεται ὑψῶσιν πρὸς τὸ θεῖον, τὴν πλη-

ροῦσαν τὸ διάκεινον τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ
ἀνθρώπος ἐν τῇ προσοχῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν κόσμον δύναται
νὰ διασκεδάσῃ, νὰ ἀδῇ, νὰ γορεύῃ, νὰ ἐναθρόνηται καὶ
ὑπερηφανεύηται, νὰ κομπάζῃ καὶ νὰ μεγαλαυχῇ, νὰ
πλουτῇ καὶ νὰ μεγαλύνηται, νὰ δοξάζηται καὶ νὰ μακα-
ρίζηται, ἀλλὰ πάντα ταῦτα, ἀντὶ νὰ τῷ ἐπιφέρωσιν εὐ-
χαρίστησιν καὶ ἱκανοποίησιν, παρέχουσι τέλος κόρον καὶ
ἀηθλίαν καὶ ἐπιφέρουσιν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸν βίον πλει-
στά καὶ μέγιστα κακά.

Καὶ τοῦτο, διότι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μόνη τοῦ
Ἰησοῦ ἢ θρησκεία καθησυχάζει, ἐπαναπαύει, παραμυ-
θεῖ καὶ ἱκανοποιεῖ, τὰ δὲ ἐγκόσμια ἀγαθὰ, αὐτὰ καθ'
ἑαυτὰ, ὄχι μόνον δὲν παρέχουσιν εἰς τὴν ψυχὴν ἀνάπαυ-
σιν, ἀλλὰ καὶ ἐμβάλλουσιν αὐτὴν εἰς σφοδρότερον θόρυβον.
Ὁ ἀθλητὴς κατέχεται εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς λήξιν
βραβεῖου· ὁ ναυτὴς διουλακῶνται τὰ ὄργανα τοῦ πόντου κέ-
λευθα ὅπως φθάσῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος
καὶ ὁ δεύτερος ἐμφοροῦνται τῆς γλυκείας ἐλπίδος·
ἀφαιρέσατε ἀπ' ἀμφοτέρων τὴν ἐλπίδα, καὶ εὐθὺς ὁ μὲν
πρῶτος ἤτταται μόλις ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἀντίπαλον, ὁ
δὲ δεύτερος ναυαγεῖ εἰς τὴν ἐναντίωσιν καὶ τῆς ἐλαφρᾶς
πνοῆς τοῦ Ζεφύρου.

Ὅτω καὶ ὁ ἀνθρώπος, ὅταν ἐν τῷ πελάγει τοῦ βίου
δὲν ἔχῃ ὡς ἐφόδιον καὶ πυξίδα αὐτοῦ τὴν πίστιν, ὅση καὶ
ἂν εὐπλοήσῃ κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπὶ τινὰ χρόνον, θὰ κα-
ταντήσῃ τέλος εἰς τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὸ ναυάγιον.

Παραπονεῦνται γυναῖκες κατὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ὡς
παραποιόντων, μεθύτων, ὑβριστῶν, ἀναγῶγων ἢ τάνά-
παλιν, μέμφομαι ἄνδρες τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ ποικίλη
ματαιότητι καὶ ἀρροσύνῃ καὶ ἀμαρτήματα πάμπολλα
καὶ ἐγκλήματα λυμνίνονται τὰς κοινωνίας, τὰ ἔθνη, τὰ
κράτη, καὶ βαρῆς καὶ ἀφώρητος διανύεται ὁ βίος, κατὰ-
πατουμένης τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀθετουμένης τῆς ἀγά-
πης. Τί τὸ αἴτιον τούτων πάντων; Ὁτι παρὰ πλείστοις
ἐψόγη ἡ πίστις καὶ ἐτέθη ἐκποδῶν ἢ θρησκεία.

Ἡ θρησκεία εἶνε τὸ κρεῖσμα τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ οἴκου,
τῆς πολιτείας, τοῦ ἔθνους· ἵπως δὲ ἡ Σελήνη στρεφομένη
περὶ τὴν Γῆν φωτίζεται παρὰ τοῦ Ἡλίου καὶ φέγγει, οὕτω
καὶ πᾶς τις, ἕκαστος ἀτομικῶν, ἕκαστος οἴκος, ἕκαστη κοι-
νότης, ἕκαστη πολιτεία καὶ ἕκαστος ἔθνος δέον νὰ ἐπι-
ζητῇ τὸν νοσητὸν τῆς θρησκείας Ἡλίον, ὅστις μόνος
δύναται νὰ διδῇ τὸ φῶς εἰς τοὺς ἐν σκότει.

Τοῦτο μᾶς διδάσκει ἡ μελέτη τοῦ κόσμου, τοῦτο μᾶς
προπαίδευεῖ ἡ δι' ἔθλων τῶν αἰώνων διανουμένη ἀψευδὴς
ἱστορία.

Ἐν Λαμπάκω † Ὁ Τρωάδος Τιμῶθους.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΣΙΣ ΤΕΡΟΝΤΟΣ

Οὐδὲν ἡμῖν ὄφελος, οὐδὲν γενήσεται ἐκ τῆς δεήσεως
παντός δικαίου, καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς τὴν ὑπεραγίαν Θεο-
τόκον παρακλήσεων, ἂς ἐκάστῳτε τελοῦμεν πρὸς ἀπαλ-

λαγὴν ἀπὸ τῶν ἀπειλούντων ἡμᾶς οἰωνοθήποτε δεινῶν
καὶ συμφορῶν, ὅταν ἤμεῖς ἐπιμένωμεν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνό-
χοις ἤθεσι καὶ πολυειδέσιν ἀμαρτίαις, ἀδμελιᾶν μεταβο-
λὴν ποιῶντες τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ ἡμῶν βίου ἐπὶ τὸ
κρεῖττον καὶ εὐσεβέστερον.

Ἰδοὺ καὶ ὁ μέγας προφήτης Σαμουὴλ ἐπέθηκε τὸν βα-
σιλέα Σαοὺλ πλημμελοῦντα, ἀλλ' οὐκ ἴσχυσε τὸν Θεὸν
ἐλκύσασθαι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐγκαιμένου ἐν τῇ πράξει τοῦ
ἐνόχου βίου, ὡς μὴ λαθῶν συλλήπτορα τοῦ πένθους τὴν
καθήκουσαν τῶν πλημμελημάτων διορθῶσιν. Ὅθεν τοῦ
ἀνοήτου πένθους ὁ Θεὸς καταπαύων τὸν ἑαυτοῦ θερά-
ποντα, λέγει πρὸς αὐτόν: «— Ἔως πότε οὐ πηνθεῖς ἐπὶ
Σαοὺλ; καὶ ἐγὼ ἐξουδένωκα αὐτὸν τοῦ βασιλεῦσιν ἐπὶ
τὸν Ἰσραὴλ». Ἀδστηρὸν τοῦτο διδάγμα εἰς τοὺς βασι-
λεῖς ἐκείνους καὶ ἡμεῖς, τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὰς δεή-
σεις, ἂς ἀναπέμψουσιν ὑπὲρ αὐτῶν αἱ ἀπανταχοῦ ἐκκλη-
σῖαι, ὅταν οὗτοι οὐ διάγωσι θεαρέτως, οὐδὲ φροντισῶσιν
ὡς εἰκὸς ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν ὑπηκόων, εὐαρεσταῦμε-
νοι μόνον, ἵνα αὐτοὶ ἀπολύωσι τῶν νενομισμένων καὶ
προποσῶν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐτῶν θέσιν τιμῶν, περὶ δὲ
τοῦ λαοῦ ναυαγῶσι καὶ δλιγῶως ἔχοντες, στοχαζόμενοι
ἴσως ὅτι ὁ λαὸς ὑπάρχει διὰ τὸν βασιλέα, καὶ οὐχ ὁ βασι-
λεὺς διὰ τὸν λαόν, εἰς δὲ ἐπίσητον αὐτὸν ἡγήτην ὁ Θεός.
Καὶ τὸ δεινότερον, ὅταν τυχῶν ὁ ἡγεμὼν περὶ ἑαυτόν,
ἀντὶ νὰ ἔχῃ ὡς ὁ μακάριος Δαβὶδ, τοὺς συνεταίρους,
εὐσεβετέρους, καὶ ἠθικωτέρους, τοῦναντίον ἔχῃ τοὺς
ἐνκντίους τούτων, τοὺς κλέκτας, καὶ τοὺς ἀείποτε πρὸς
εὐφρόσκειαν αὐτοῦ λέγοντας καὶ πράτταντας. Οὗτοι εἶσιν,
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἱ τεραθῆνες τῶν βασιλικῶν θρόνων,
κατασταίνουσαι αὐτοὺς μιτητοῦ, εἰς τὸν λαόν, καὶ μάλιστα
ὅταν οὗτοι, ἀντὶ νὰ προφυλάττωσι τὴν Χριστιανικὴν πί-
στιν τῶν ὑπηκόων ἀπὸ τῶν ἐξῶθεν ἢ ἐσωθεν ἐπιβουλῶν,
εἰς ἐναντίας ἡ ὄλας ἀδιαφορῶσιν ἢ εὐνοῶσιν ἐπιβούλους
καὶ ἀντιχριστιανικὰς ἐταιρείας.

Καὶ ὁ συμπαθέστατος Ἰερεμίας ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τῶν
Ἰουδαίων ἐπιμενόντων ἐν τῇ κακίᾳ αὐκ εἰσακούεται προ-
σευχόμενος, διὰ τὸ μὴ ἔχειν τῇ ἰδίᾳ προσευχῇ συνεπίκου-
ρον τὴν ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ πολυειδοῦς ἀμαρτίας ἐπι-
στροφὴν αὐτῶν. Ὅθεν καὶ τοῦ διακνήξ προσεύχεσθαι καὶ
τοῦτο ἀπάγων ὁ Θεός λέγει πρὸς αὐτόν. «Καὶ σὺ, μὴ
προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀξίου τοῦ ἐλεη-
θῆναι αὐτούς, καὶ μὴ εὐχῶν, καὶ μὴ προσέλθῃς μοι ἐτι,
ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι.»

Εἰς μάτην λοιπὸν ποιῶμεν παρακλήσεις εἰς τὴν Κυ-
ρίαν ἡμῶν Θεοτόκον, εἰς μάτην ἐπικαλοῦμεθα τὰς δεή-
σεις τῶν ἁγίων καὶ εἰς μάτην προσκαλοῦμεν ἢ τὰ ἅγια
Πάθη ἢ τὰ ἅγια λείψανα, ἐπιτελοῦντες ἀγιασμούς πρὸς
διάσωσιν τῶν κτημάτων ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐνακηψάσης θείας
ὀργῆς ἐν αὐτοῖς· εἰς μάτην ταῦτα πάντα, ἐάν ἡμεῖς,
ἀπώσαμένοι τὸν Θεὸν ὄφον, ἐπιμένωμεν ἐν τοῖς αὐτοῖς
εἰς Χριστιανικόν, οὐδὲ ἀναμιμνησκόμεθα οἷας ὑποσχάσαι
ἐδώκαμεν εἰς τὸν Χριστόν. βαπτισθέντες εἰς τὸ ὄνομα

αυτοῦ. Διότι οὕτω βιοῦντες οὐ μόνον ψευδόμεθα τὴν προσηγορίαν τοῦ Χριστιανοῦ, ἀλλ' ὑπερέβημεν εἰς τινὰ καὶ αὐτοῦ τοὺς ἀπίστους.

Τίς τῶν μὴ πιστευόντων εἰς Χριστὸν τολμᾷ νὰ βλασφημήσῃ ἢ ὁμολογῇ πίστιν;

Καὶ ὅμως πολλοὶ τῶν σημερινῶν Χριστιανῶν, πατήσαντες τὴν διαπάσῃ τῆς ἀσεβείας, ἐκσεριζοῦσιν ἐνώπιον πολλῶν τοιαύτας τερατώδεις βλασφημίας, κατὰ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τῆς Παναγίας, κατὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ παντός ὁσίου, τὰς ὁποίας οὐδὲ αὐτοὶ οἱ δαίμονες τολμᾷ καὶ ὅμως καὶ ἡ ἐξουσία καὶ οἱ ἀκούοντες ἀδιεφοροῦσιν, ἐνῷ γίνονται ἀκατάσχετοι εἰς τὴν ἐκδικήσιν, ἐάν τις ἤθελε προσβάλλει αὐτοὺς προσωπικῶς. Τί δ' εἶποι τις ἂν ἀναφύων τὰς ἐπιπολαζούσας ψευδοκτίας καὶ ἐπιουρίας ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινότητι; Ἐντεῦθεν καὶ κακῶς βιοῦντες συμπίπτομεν πρὸς ἀλλήλους πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως διὰ τὴν θαλάσσης ταρσσομένοι, καὶ ἀμοιβαίως συντριβόμενοι, ὡσεὶ ἀπηλλαγμένους.

Οἱ Νινευίται ἔνοχοι ἐγένοντο παντελοῦς καταστροφῆς. Ὅθεν ὁ πολυέλεος Θεὸς φειδόμενος αὐτῶν ἐπέμφεν αὐτοῖς τὸν προφήτην Ἰωνᾶν, καλῶν αὐτοῦ εἰς μετάνοιαν τῷ κηρύγματι τούτῳ· «Ἔτι τρεῖς ἡμέραι καὶ ἡ Νινευὴ καταστραφείσεται». — Καὶ διατί ἀπειλεῖ ὁ Κύριος καὶ οὐ κατατρέφει; — Διὰ τοῦτο ἀπειλεῖ, ἵνα μὴ καταστρέψῃ. — Καὶ διατί προλέγει; — Ἴνα προλάβῃ ὁ φόβος, καὶ ἐμποδίσῃ τὸ ἔργον. — Καὶ τῶντι οἱ Νινευίται ἀκούσαντες καὶ πιστεύσαντες εἰς τὸ θεῖον κήρυγμα, μετενόησαν εὐληκῶς, ἀφέντες τὴν ἐνοχον αὐτῶν διαγωγὴν, καὶ ἔντρομοι ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ ἐζήτησαν τὸ θεῖον ἔλεος, διὸ καὶ ἀπηλλάγησαν τῆς καταστροφῆς.

Καὶ σήμερον ὁ Θεὸς βλέπων τὸν ἀντιχριστιανικὸν καὶ ἀσυνείδητον βίον ἡμῶν τῶν λεγομένων Χριστιανῶν πέμπει ὁ Συμπάθετατος εἰς ἡμᾶς πρὸς μετάνοιαν καὶ διόρθωσιν, ὡς ἄλλους κήρυκας, σεισμῶς καὶ καταποντισμοῦς, πολυομβρίας καὶ ἀνομβρίας καὶ πολυειδεῖς ἀσθενείας, καὶ ἐρ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ κτήματα ἡμῶν. Ταῦτα πάντα, πότε μερικώτερον, πότε γενικώτερον, δι' αὐστηρᾶς φωνῆς προσηγοροῦσιν ἡμᾶς εἰς ἀληθῆ μετάνοιαν, ἥτις μόνη δύναται νὰ ἐξλιεῖσθαι τὸν Θεόν. Καὶ ὅμως ἡμεῖς οὐ μιμούμεθα τοὺς Νινευίτας, καὶ αὐτοὶ οὗτοι εἰσονται κριταὶ ἡμῶν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως καὶ ἀναποδόσεως, καὶ ἐτόμεθα τότε ἀναπολόγητοί ἐνώπιον τοῦ ἀδικησάντων Κριτοῦ.

Καυχώμεθα σήμερον μετὰ στόμου ἐν ταῖς ἐπιστήμασι ἡμῶν· δι' αὐτῶν προυχώρηταμεν εἰς πολυειδῆ ἀνάπτυξιν καὶ εὐμάρειαν βίου, εἰς εὐκόλον καὶ ταχέαν συγκοινωνίαν, εἰς πλοῦτισμοῦς δι' ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ κερδοσκοπιῶν, καὶ εἰς πᾶν καταθόμιον γίνον καὶ πρόσκαιρον καὶ μάταιον. Ναί, ἀλλ' εἰπατέ μοι ἂν διὰ τούτων ἀπάντων ἐγένετο τῶντι ἡ ἀνθρωπότης ἡγῆ καὶ εὐτυχεστέρα. Καὶ τί ὠφελεῖ κοινωνικῶς, ἐάν ἡ ἀνάδειξις τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν κύνῃσιν ὀλίγους τινὰς καὶ συνήγαγεν δικαίως καὶ ἀδικῶς τὸν πλοῦτον εἰς ὀλίγους, ἢ δὲ πολλὴ ἀνθρωπότης πάσχει, στενοχωρούμενη ἔστιν ὅτε καὶ εἰς

αὐτὰ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα; Τί σημαίνει ἂν ἐντροφῶνιν ὀλίγοι δαπανῶντες εἰς ματαιότητας, οἱ δὲ πολλοὶ δυστυχοῦσι; — Καυχώμεθα ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ἐπιστημῶν· ἀλλ' ἐρωτῶ, δι' αὐτῶν ὀλιγόστουσαν καὶ αἰ ἀδικαίαι καὶ τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀπάτη καὶ ἡ διαφθορὰ ἐν γένει; — Ἐπροχώρησαν αἱ ἐπιστήμαι! Ἀλλ' ἐρωτῶ· προυχώρησε δι' αὐτῶν ἡ ἀρετὴ, ἡ δικαιοσύνη (μερικῶς καὶ γενικῶς), ἡ θεοσέβεια, ἡ ταύναντιον ἡ ἀσεβεία καὶ ἀθρησκεία ἐπλεόνασε δι' αὐτῶν; — Κραυγάζουσι πολλοὶ· μεγάλως, πολὺ προυχώρησεν ἡ Ἰατρικὴ σήμερον· ναί· ἀλλ' ὀλιγόστουσαν καὶ αἱ ἀσθένειαι καὶ οἱ θάνατοι, ἢ μᾶλλον πλεονάζουσι; — Ἄλλοι καυχῶνται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μετεωρολογικῶν καὶ γεωλογικῶν ἐπιστημῶν! Ἀλλ' ἠλπιώθησαν ἐν ταύτῳ καὶ αἱ ἐκάστοτε ἐνοχῆπτουσαι ἀσθένειαι καὶ καταστροφαι τῶν κτημάτων ἡμῶν, καὶ αἱ τρομεραὶ καὶ πυρφόροι ἀναρρήξεις τῆς γῆς, αἱ θάπτουσαι εἰς πυρίνους τάφους ὀλοκλήρους πόλεις πολυανθρώπους; Οὐχ ὄρωμεν ὅτι σὺν τῇ ἀναπτύξει τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἐνοχῆπτει δραστηριωτέρα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ θεία ὀργή, διότι ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν δι' ἄφρονος χρήσεως μᾶλλον ὑπηρετεῖ τὴν κακίαν καὶ τὴν ἀσεβείαν παρὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν Θεοσέβειαν;

Αὐστηρότατον διδάγμα πρόκειται εἰς ἡμᾶς ἡδὴ ἡ διὰ τοῦ πυρός καταστροφὴ τῆς Μικτινίας, ἐπισυμβᾶσα ὡς πότε εἰς τὰ Σάδομα καὶ τὰ Γόμορα, διότι, κατὰ τὴν ὀμιλίαν τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ Ἀβραάμ, οὐχ εἴρεν ἔν αὐτῇ δέκα δικαίους. — Συνηθίζει δὲ ὁ Θεὸς πρὸς σωφρονισμῶν τῶν ἀνθρώπων νὰ κτυπᾷ μετ' ὀργῆς δικαίως ἐν μέρος τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδῃ καὶ αἰθιανὴ καὶ διασωθῇ διὰ μετανοίας τὸ ὅλον τῆς ἀνθρωπότητος· ἄλλως ἀφεύκτως τὴν περιμένει ἡ αὐτὴ ἢ ἄλλη καταστροφή.

Προλέγει τοῦτο εἰς ἡμᾶς σαφῶς καὶ ἐντόνως ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. Ἐδίδασκέ ποτε ἐν Ἱερουσαλὴμ ὁ Θεοάνθρωπος, καὶ συνέβη συγγρόνως σεισμὸς τις, ὅστις ἐκρήμνισεν ἕνα παρακειμένον πύργον, καὶ ἐρόνευσε δέκα καὶ ὀκτὼ ἀνθρώπους. Πρὸς τοὺς ἀναγγελλάντας τὸ γεγονός τοῦτο εἰς τὸν Ἰησοῦν, εἶπεν αὐτοῖς τάδε ἐμφαντικώτατα καὶ διδασκτικώτατα· «Δοκεῖτε ὅτι οὗτοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ ἐγένοντο ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντα τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ; Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἐάν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως ἀπολείσθε». — Ἄν εἰμεθα ἀνθρώποι καὶ ἔχωμεν νοῦν, ἂν εἰμεθα Χριστιανοὶ καὶ ἔχωμεν πίστιν, ἄς φοβηθῶμεν τὴν φοβερὰν ἐπιπέδον τοῦ Κυρίου. Οὐκ ἔστιν ὑπερβολὴ ἐάν εἰπωμεν θαρρόντως ὅτι, ἐάν τις προσηγορικῶς παρατηρήσῃ, θά εὐρῇ εἰς τὴν κοινωνίαν ἡμῶν καὶ θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἰς αὐτὴν εἰσῆλθασεν ὀργητικῶς ἐκ τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας οὐχὶ ὅ,τι καλὸν κέκτηται αὐτὴ, ἀλλ' ὅ,τι κακὸν καὶ μάταιον. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ χαλάρωσις τῶν ἡθῶν ἡμῶν προέβη μέχρις ἀνασχυντίας, καὶ ἡδὴ ἡ παντοειδῆς διαφθορὰ καλπάζει ἐν ἡμῖν ἀνεξόλητος· ἐντεῦθεν ἐφυγδεύθησαν τὰ σεμενὰ ἡθῶν τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ἀπομιμούμεθα ὀλοκλήρως παραλελυμένα ὄθνετὰ ἡθῶν.

ΑΠ' ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

Θ.

Ἐάν ἐξετάσῃς τὸν ἀπλοῦν λαόν, θὰ ἴδῃς μόνον μίαν ψυχράν καὶ τυπικὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ θὰ εὖρῃς δυστυχῶς καὶ αὐτὴν τὴν ἀσεβείαν διαδεδομένην οὐκ εἰς μικρὸν τοῦ λαοῦ μέρος.

Ἐάν ἐξετάσῃς τὰς μεγαλοπόλεις ἡμῶν, θὰ εὖρῃς πλεονάζουσαν τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν ἀσεβῆ ραθυμίαν, καὶ τὴν λατρείαν τῶν παθῶν. Ἐάν ἀνέλθῃς τὰς ὑψηρεῖς οἰκίας, θὰ μάθῃς ὅτι τὴν θρησκείαν θεωροῦσι τὸ πολὺ ὡς ἐν κοινωνικῶν πρέπον, ὡς ἐν ἐθνικῶν ἐπιπλοῦν, καὶ ἐντός αὐτῶν βλέπεις νὰ τελεῶνται οἱ ἱερατικῶν χοροὶ. Καθόρας πολλοὺς φιλοπάτριδας πολιτικούς· νὰ νομιζοῦσι καὶ ἔγωγε τὴν ὀρθοδοξίαν ὡς πρόσκαιρον ὑπηρετήδα τῆς πατρίδος. ἄμα δὲ νὰ τὴν παραμελοῦσιν αὐτοὶ οὗτοι καὶ νὰ τὴν ὑπονομεύωσιν, ἀπέχοντες μὲν ἀπὸ τῶν ἱερῶν καὶ νῶν, φοιτῶντες δὲ εἰς τὰς μασηνικὰς στοάς, ὅπως μετασῶσι τῶν ἐν αὐταῖς τελετῶν καὶ ὀρκῶν τῶν ἐν ἐνόματι τοῦ Ἰουδαίου Θεοῦ, ἀλλ' ἐῖς Μεγάλου Ἀρχιερέως τοῦ Συμπαντος ἀναιούτος πρόβριζα τὸ Χριστιανικὸν περὶ Θεότητος Δόγμα.

Ἐάν τολμήσῃ τις νὰ ἐξετάσῃ τὴν διαγωγὴν τῶν ἐξισούντων νὰ κυβερνῶσι τὴν πατρίδα, θὰ εὖρῃ ἐν αὐτοῖς παφλάζουσαν τὴν κομματικὴν πρὸς ἀτομικὴν δόξαν καὶ ἐρησίαν, καὶ διαπληκτικὴν ἐπ' ὀλέθρου τῆς δυστυχῆς ἡμῶν πατρίδος, ἥτις, ἀφοῦ ἀπόλασε δολοφονηθέντῶν ἀληθῆ, τὸν ἐμφρονα καὶ εὐκρινῆ πολιτικὸν αὐτῆς, τὸν Καποδίστριαν, δὲν εἴρε μετ' αὐτὸν τὸν δυναμῶν νὰ μεριμνήσῃ καὶ δράσῃ ὑπὲρ αὐτῆς ἐμφρόνως καὶ λυσιτελῶς.

Ἐντεῦθεν, διὰ τὴν ἐνεργουμένην παντοειδῆ κακίαν καὶ ἀσεβείαν ἐν τῷ κόσμῳ, ἰδοὺ καὶ τὰ σύννεφα τῆς θείας ὀργῆς περικαλύπτουσι τὸν ὀρίζοντα τῆς οἰκουμένης, καὶ ἡ γῆ σείεται· σείεται καὶ κλονεῖται ἠθικῶς καὶ φυσικῶς, ἀγωνιζομένη νὰ ἀποτινάξῃ ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς τοῦ ἄλλοθεν τῆς κορυφομένης ἀνομίας. Ναί, ἰδοὺ οἱ κέρανοι αὐτῆς αἰωροῦνται ἀνωθεν ἡμῶν καὶ τὰ χόλον τῆς βροχίας θὰ ἐκτραγῶσι, καθ' ἡμῶν· μάλιστα πρὸ πάντων διὰ τὴν τερατώδη ἐκείνην ὑβρίστηριαν τῆς φύσεως, τὴν ἀκατονόμαστον ἐκείνην καὶ ἀνώμωμον ἀμαρτίαν, περὶ ἧς γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν ἀρχῇ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, καὶ δι' ἣν ὁ Θεὸς ἀπειτέφρωσε τὴν Πεντάπολιν.

Ἄς συνετισθῶμεν λοιπόν, ἄς ἐλθῶμεν οἱ πάντες εἰς ἑαυτοὺς, κυβερνῶντες καὶ κυβερνῶμενοι, ἱερεῖς τε καὶ λαῖκοι, ἄς μὴ παροξύνωμεν μᾶλλον τὴν θεῖαν ὀργὴν διὰ τῆς κακῆς καὶ ἀντιχριστιανικῆς ἡμῶν διαγωγῆς. Ἄς ἐνωτισθῶμεν καὶ ἄς μελετήσωμεν τὴν αὐστηρὰν ταύτην φωνὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· α — Μὴ ἀνάμενος ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον, καὶ μὴ ἀναβάλλου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας· ἐξίπνισα γὰρ ἐλευθερεῖται ὀργὴ Κυρίου· ἐπὶ τίνα; ἐπὶ τὸν ἀσεβῆ, καὶ ἀμετανοήτον καὶ σκληροκάρδιον ἀμαρτωλόν.

Ἐν Ἀγίῳ. Ὁ ὑπεροδοκοντούτης γέρων Ἱερώνυμος Οἰκονόμου πρῶην ἱεροκλήρῳ

Ἐκόψμεν καὶ ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς Γαλιλαίας κλωνίον ἐλαίας καὶ μυροδόλον κλωνίον σπάρτου, ἄρινα ἠνώσαμεν μετὰ ἄλλα τὰ ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς Ἀναλήψεως, καὶ ἀποχαριετισάντες μετὰ δακρυζομένα ὄμματα τὸ Ἅγιον ἐκεῖνο Ὅρος, ἠρχίσασμεν περὶ τὴν κατάβασιν, διότι τὰς ἀμαρτίας μας πρὸ πολλοῦ ἔχουμεν ἀποπέμψῃ ὡς μὴ δυναμένας ν' ἀνέλθωσι μέχρι τῆς πρώτης κορυφῆς. Καὶ τώρα σπεύδομεν νὰ προσκυνήσωμεν ἄπαντα τὰ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ἔρους καὶ τὰ ἐν τῷ Χειμαρρῷ τῶν Κέδρων ἄγια δὲν ἔχομεν, καὶ ἡδὴ ὁ ἥλιος κλίει πρὸς τὴν δύσιν του. Καθ' ὅσον οἱ ξαναγοὶ μας σταματῶσιν εἰς θέσιν τινά, καὶ ἐκτείναντες τὴν χεῖρα, «Ἰδέτω λέγουσι Σωτῆρομεν περὶ τὸ βλέμμα, καὶ ὅποιον ἀληθῶς ἐξείσιον θέματα! Ἡ Ἱερουσαλὴμ ἢ λη, λουμένη εἰς τὰς ὀλοκλήτους τοῦ ἥλιου ἀκτίνας, ἐξετείνετο λαμπρὰ ἐνώπιον ἡμῶν· καὶ κἀνωθεν αὐτῆς ἐξῆλθον τὸ ἅγιον τοῦ Ἰωσήφ καὶ κοιλίης. Ἐντεῦθεν βεβαίως, ἐξηκολούθησαν οἱ ξαναγοὶ μας, ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπαστρέπτουσαν ὅλην ἐκ καλλονῆς καὶ πλοῦτου καὶ θαυμάσιας τὰ ἰσχυρὰ αὐτῆς τείχη καὶ τοὺς ὑψηλοὺς πύργους τῆς, τὰ λαμπρὰ καὶ περικαλλῆ οἰκοδομήματα, ἄρινα ἐστόλιζον αὐτὴν τότε, καὶ αὐτὸν τὸν θαυμασιῶς μεγαλοπρεπῆ καὶ τοῦ Σολομῶντος, ἐκλαυσε διὰ τὴν μέλλουσαν αὐτῆς τύχην.» Εἶτα μᾶς δεικνύουσι τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Ἰωσήφ τὰ διάφρα μνημεῖα· τὸν λεγόμενον Τάφον τοῦ Ἀδελφῶν, τετράγωνον μονόλιθον μνημεῖον, ἔχον εἰς ἐκάστην τῶν πλευρῶν αὐτοῦ κίονα λίθινον ἐπίσης μετὰ κιονόκρανον Ἰωνικῶν ριθμοῦ. Διαζώμα ἐκ λίθων τετραγώνων· μεγίστων τὸν στεγάζει, ὡν ὑπέκειται στέγη κωνοειδῆς ἔχουσα ἀνωθεν σχῆμα φιάλης. Οἱ διερχόμενοι ἐκείθεν ἐβρῶσι πέτρας εἰς ἀνάθεμα κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς ἐκείνου υἱοῦ τοῦ Δαβὶδ. Μᾶς δεικνύουσιν ἐπὶ τὸν καλούμενον Τάφον τοῦ Ἰωσήφ, ἐξ ὅου καὶ ἡ κοιλία ἐλαβε τὸ ὄνομα· ἐν τούτοις ἡ Ἁγ. Γραφὴ λέγει περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐτάφη «Πρὸ τοῦ πατρῶσιον αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει Δαβὶδ»· ἦτοι ἐν τῇ Ἀγ. Σιών. Ὀλίγον νοτιώτερον τὸν Τάφον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, μνημεῖον καὶ τοῦτο λαζεντὸν ἐν τῷ βράχῳ, καὶ τοῦ ὀπίου ἢ ὀροφῆς στηρίζεται ἐπὶ δύο κίονων ἐπὶ τῆς αὐτῆς πέτρας λελαξυμένον· μεγίστου σεβασμοῦ ἀπολαμβάνει ὁ τάφος οὗτος παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς, ἢ δὲ παρὰ τὰς λέγει ὅτι μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Ἰησοῦ τὴν σύλληψιν, ὅτε καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐκρήθησαν, Ἰάκωβος ὁ υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου κατέφυγεν εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο, ὅπου ἐμείνε νῆστις μέχρι τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Παρὰ τὸν τάφον τοῦτον ὑπάρχει ἕτερον μνημεῖον, μονόλιθον ἐπίσης, τετράγωνον πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἀνωθεν

καταλήγον εις πυραμίδα· εινε δ καλούμενος Τάφος Ζα-
χάριου υιού Βαρσάριου· πέραν δ' αὐτοῦ ὑπάρχουσι
ἕτεροι τάφοι πολλοί.

Ἐκειθεν μᾶς δεικνύεται καὶ τὸ ὀλίγον περικύρτω χω-
ρίον Σιλωάμ, μὲ τὴν πλησίον αὐτοῦ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ
ἀναφερομένην ὀνομασίαν πηγῆν καὶ κολυμβήθραν. Ἡ
περίεργος αὕτη πηγὴ, τῆς ὁποίας τὸ γλυφὸν ὕδωρ οἱ τῆς
Ἱερουσαλὴμ κάτοικοι νομίζουσιν ἰαματικόν, εἶνε διαλεί-
πουσα· τὸ ὕδωρ αὐτῆς δὲν ῥεῖ συνεχῶς, δ' ἀκρητόμενον
ἀπαεῖ, δις καὶ τρεῖς πολλάκις τοῦ ἡμερονοκτίου, οὐδ' ἔχει
πάντοτε τὴν αὐτὴν ποσότητα, διότι ἐπανερχόμενον εἶνε
ἐνίοτε ἀπονωότερον· ἡ ἀβύσσις αὐτοῦ ἐν τοῦτοις δὲν διαρ-
κεῖ πλείωτερον τῆς ὕρας. Ὑπὸ τῶν Λατίνων ἡ Πηγὴ
αὕτη καλεῖται Πηγὴ τῆς Παναγίας καὶ κατέρχεται τις
ἑκατὸν βραβείων, ὡς μᾶς εἶπον. Παλαιὸν ὑδρογαγεῖν
ῥεῖε τὸ ὕδωρ αὐτῆς εἰς τὴν ὀλίγον παρῆκει κειμένην Κο-
λυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ἔπειτα δὲ Κύριος ἀπέστειλε τὸν
τυφλὸν, ἵνα νηφθῇ· τὰ ἐκεῖ δὲ εὐρισκόμενα ἐρείπια φανε-
ραίνουσιν ὅτι αὐτὸς ὑπῆρχε ποτὶ ἐκκλησίᾳ μετὰ λουτή-
ρων. Εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπέσταν μᾶς δεικνύεται
ὑψωμα στρογγύλον καὶ διὰ λίθων περιτριγυρισμένον, ἐπὶ
τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ἀρχαία σκαμνίνα· εἰς αὐτὴν λέγε-
ται ὅτι ἐδέθη καὶ ἐπιονόθη ὁ προφήτης Ἡσαίας κατὰ
διαταγὴν τοῦ βασιλέως τοῦ Ἰουδα Μανασῆ καὶ ὑπὸ τὰ
ὄμματα αὐτοῦ· τὸ ὑψωμα θεωρεῖται ὡς ὁ τάφος τοῦ προ-
φήτου, καὶ πέραν αὐτοῦ ἀκόμη ὑπάρχει τὸ ἱστορικώτατον
φρέαρ τοῦ Ἰάωβ, οὗτινος τὸ ἀφρονὸν ὕδωρ εἰς ἐβγεῖντον
καὶ γλυκὺ, καὶ ἔπειτα πολλὰκις, ὅταν συμπέσῃσι πολλὰ
βροχαί, πλημμυρεῖ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ὅποτε οἱ Ἱερο-
σολυμίται ἀγορεύει χαρὰν μεγάλην, διότι θεωροῦσι τοῦτο
πρόδρομον εὐφροσύνης.

Πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ ἐνοῦται μετὰ τῆς κοιλιάδος Ἰωσα-
φὰ φάραγξ βαθύτα· εἶνε ἡ φάραγξ τῶν υἱῶν Ἐννόμι·
εἰς αὐτὸ ἐκείνο τὸ μέρος τῆς ἐνώσεως δ βασιλεὺς Σολο-
μὸν ἔδωκε κατὰ τὸ γῆρας του ἄδειαν εἰς τὰς παλλακί-
δας του· τὰ ἐπέσῃσι τὸ βδελυρὸν ἀγαλμα τοῦ Μολόχ.
Καὶ ἐν τῇ φάραγγι αὐτῇ, παρὰ τοῦς πρόποδας τοῦ
ἔρους Σιών, καὶ ὀλίγον ἀνωτὶ τοῦ φρέατος Ἰάωβ κεῖται ὁ
διὰ τοῦ θεοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἀγορασθεὶς ἀγρὸς τοῦ
κεραμέως, ὁ καὶ διὰ τοῦτο Ἄγρος αἵματος ὀνομασθεὶς.
Ὁ ἀγρὸς αὗτος μέχρι τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος ἐχρησίμευε πρὸς
ταφὴν μοναχῶν καὶ τῶν ξένων προσκυνητῶν· δι' ὃ καὶ
μέχρι σήμερον Ταφῇ τοῖς ξένοις καλεῖται ὑπὸ τῶν ὀρθο-
δόξων.

Προχωροῦντες ἐκ τῆς θέσεως, ἐξ ἧς μακρόθεν εἶδομεν
πάντα ταῦτα, φθάνομεν εἰς τοὺς πρόποδας πλείον τοῦ
Ὄρους· ἐκεῖ ὑπάρχει ἀδιέξοδος βραχίονα ἐδῶς, εἰς τὸ τέ-
λος τῆς ὁποίας βλέπομεν τμήμα κίονος ἔχοντος ἐν τῷ
μέσῳ γεγλυμένον ἀρχαίον ἑλληνικὸν Σταυρὸν, ὃν μετὰ
καταλύσεως κλίναντες τὰ γόνατα ἠσπάσθημεν. Ἐνταῦθα
κατὰ τοὺς Ὀρθοδόξους ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς ἄνθρωπος
προσνηχθῆν εἰς τὸν Πατέρα Του πρὸ τῆς προδοσίας καὶ
δ ἰδρῶς Αὐτοῦ ἐγένετο ὡς θρόμβος, αἵματος, καταβαίνον-

τες πρὸς τὴν γῆν, δι' ὃ καὶ ὁ τόπος οὗτος Τόπος προ-
σειχῆς ἢ Προσειχὴ τοῦ Κυρίου καλεῖται παρ' ἡμῶν.

Ὅλιγον παρῆκει μᾶς δεικνύονται βράχοι, ἐρ' ὧν φαί-
νονται ἀποτυπωμένα σημεῖα τινα, ὁμοιάζοντα πρὸς Ἰγνη
σαμάτων κοιμημένων ἀνθρώπων· ἐκεῖ, κατὰ τὴν
ἡμετέραν παράδοσιν, ἔφησεν ὁ Χριστὸς τοῖς Μαθητάς
Του, Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ὅταν ἀπεχώρησεν
ὀλίγον, ὅπως προσευχθῆ, καὶ ἐπιστρέψας εὖρεν αὐ-
τοὺς κοιμημένους. Ἐκειθεν ἐρχόμεθα εἰς κήπον κατὰ-
φυγον ἐξ ἀρχαιοτάτων ἑλαιῶν, εἰς ὃν δὲν εἰστέλλομεν. Εἶνε
δὲ κήπος τῆς Γεθσημανῆς, ἔπειτα, κατὰ τὴν ἡμετέραν πα-
ράδοσιν. ἔλθων δ' Ἰουδῆς μετὰ τῆς σπειρας τῶν στρατιω-
τῶν παρέδωκεν αὐτοῖς τὸν Κύριον, δι' ὃ καὶ Τόπος προ-
δοσίας ἢ φ' ἡμῶν καλεῖται Πλησίον αὐτοῦ ὑπάρχει ἀδιέ-
ξοδος δρομικὸς καταλήγον εἰς σιδηρὰν πόλιν, δι' ἧς
κατέρχεται τις δι' ἑξ βραβείων εἰς σπήλαιον λελατοκη-
μένον ἐν τῷ βράχῳ καὶ καλούμενον Σπήλαιον ἀγωνίας·
ἐκεῖ, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Λατίνων, προσνηχθῆ ὁ
Χριστὸς, ὅποτε καὶ ὁ ἰδρῶς Αὐτοῦ ἐγένετο ὡς θρόμβος
αἵματος. Τὸ τε Σπήλαιον τοῦ ἀγωνίας καὶ ὁ κήπος
τῆς Γεθσημανῆς ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Λατίνους, πλου-
σιώτατα διακοσμήσαντας τὸ Σπήλαιον. Καθ' ἡμᾶς, εἰς
τὸ Σπήλαιον τοῦτο ἐκρύβθησαν οἱ Μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος
μετὰ τὴν προδοσίαν. Καθ' ἕλθον δὲ τὸν χρόνον, καθ' ὃν
περιερχόμεθα τὰ ἱερὰ ταῦτα προσκυνημάτα, πλῆθος λο-
πρῶν μᾶς ἠκολούθει δεικνύντων τὰ ἡρωτηριασμένα μέλη-
των καὶ ζαπούντων Μπαχτοῖς διὰ θρηνώδους φωνῆς.
Τοῦτο προὔξεν ἡμεῖς εἰς ἀλλοτρίαν ἐντόπισιν· ἡ καρ-
διὰ μᾶς συνεσφίγγετο ἐκ τῆς θέας τῶν δυστυχῶν ἐκείνων,
οἷτινες περιφέρονται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου
Ὅρους ἡμίγυμοι, πεινῶντες, καὶ παντοιοτρόπως ταλαι-
πωροῦμενοι.

Ἄλλ' ἰδοὺ τέλος ἐρήξασμεν εἰς τὸ ἱερώτατον καὶ
περικλεέστατον προσκύνημα πάντων τῶν Χριστιανικῶν
λαῶν· εἰς τὸ προσκύνημα ἐκείνο, εἰς ὃ καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ
μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης πλησιάζουσιν· ἐφθάσαμεν εἰς
τὸν πάνσεπτον Τάφον τῆς Δεσποίνης Μαρίας, τῆς Θείας
Μητρὸς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ Κυρίου, εἰς τὸν Τάφον
ἐκείνον, εἰς ὃν ὡς θνητῆ καὶ ἐκείνη γυνὴ ἔπρεπε πρὸς
στιγμὴν νὰ κατέλθῃ, ὅπως πληρῶσῃ τὸν κοινὸν τῶν ἀν-
θρώπων φέρον, ἀλλ' εἰς τὸν ὁποῖον ἡ μήτηρ ἐκείνη τῆς
Ζωῆς δὲν ἴτο δυνατόν ἐπὶ πολὺ νὰ μείνῃ, δι' ὃ καὶ μετὰ
τριήμερον ἐν αὐτῷ διαμονὴν ἀνέστη πρὸ τῆς κοινῆς ἀνα-
στάσεως καὶ ὀδύσεως ἀνήλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς παρὰ τὸ
πλευρὸν τοῦ μονογενοῦς τῆς Υἱοῦ, ἵνα βασιλεύῃ ἐκεῖ
αἰώνως.

Εἰς τὰ βάθη τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων, μετὰ τοῦ
Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν καὶ τοῦ λόφου Μόρια, καὶ εἰς ὀλίγον
βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ἑλίων Τόπων, οὐς ἀνωτέρω
ἀνέφερα, κρυμμένον σχεδὸν μέχρι τῆς ὀραφῆς ἐντὸς τοῦ
ἰδράου κεῖται τὸ θεῖον προσκύνημα, ἔπειτα ἡμεῖς μὲν
Γεθσημανῆ ὀνομάζομεν, οἱ δὲ ἐντόπιοι Σίττι Μαριὰμ
(Τάφον τῆς Μαρίας) καλοῦσι. Καὶ πρῶτον ἡ καταφερῆς

ὁδὸς μᾶς φέροι εἰς τετράγωνον λιθάστρωτον αὐλήν, πρὸς
βορρᾶν τῆς ὁποίας ὑπάρχει πόλη πλατεῖα ὡς ἐστὶ πρὸς
τ' ἄνω. Διὰ ταύτης εἰσερχόμενοι ἀπαντῶμεν εὐθὺς κλι-
μακα πλατυτάτην ἐκ 48 βραβείων, δι' ἧς καταβαίνομεν
εἰς τὸν ναόν. Εἰς τὴν 21 βραβείων σταματῶμεν, ἵνα προσ-
κυνήσωμεν εἰς κομψὴν παρεκλήσιον τοῦς τῆς τῶν Θεο-
πατέρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης, οὐδ' ἀκούσονται δύο θυ-
σιαστήρια· τὸ μὲν πρὸς βορρᾶν τὸν τοῦ Ἰωακείμ, τὸ δὲ
πρὸς Ἀνατολὰς τὸν τῆς Ἁγ. Ἄννης. Τὸ παρεκλήσιον
τοῦτο κεῖται δεξιὰ τῷ κατοβαίνοντι τὴν κλίμακα, ἄρι-
στερὰ δὲ, ὀλίγον κατωτέρω, πλὴν σχεδὸν ἰσόμενον, ὑπάρ-
χει ἕτερον παρεκλήσιον, οὗτινος τὸ θυσιαστήριον καλύπτει
τὸν τάφον Ἰωσήφ τοῦ Μνηστήρος. Προσκυνήσαντες καὶ
τοῦτον, κατερχόμεθα ἑτέρας 20 βραβείων. Ἐκεῖ πρὸς μὲν
τὰ δεξιὰ προσκυνούμεν ἕτερον παρεκλήσιον ἔχον ἐπίσης
Ἁγίαν Τράπεζαν, τὸ τοῦ Ἁγ. Νικολάου, πρὸς δὲ τ' ἀρι-
στερὰ βλέπομεν κρύπτειν, ἧτις, καθὼς μᾶς εἶπον, ἐχρησί-
μευσεν ἴσως ποτὲ ὡς σκευοφυλάκιον τοῦ ναοῦ. Καὶ ἦδη εὐ-
ρισκόμεθα ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τοῦ ἔχοντος σχῆμα ἑλληνικοῦ
Σταυροῦ, καὶ οὗτινος τὸ ἀνατολικὸν σκέλος εἶνε ἐπιμνημέ-
στερον τοῦ δυτικοῦ. Πρὸς τοῦτο τὴν ἀνατολικὸν σκέλος
στραφέντες βλέπομεν ἀπέναντι ἡμῶν, καὶ εἰς τὸ μέσον
σχεδὸν αὐτοῦ, τὸν Πανάγιον τῆς Παρθένου Τάφον, τε-
τράγωνον, ἐν τῷ βράχῳ κελαιζευμένον, ἀποκεχωρισμένον
δὲ καὶ ἀπομονωμένον τῶν περιεξ βράχων, ὡς εἶνε καὶ ὁ
Τάφος τοῦ Σωτῆρος. Χαμηλὸς ὄλος, ἔχων πρὸς τ' ἄνω
ὄπην πρὸς ἐξάστειν τῶν καπνῶν τῶν φάτων, στεγάζει
αὐτὸν, μάρμαρα δὲ καὶ πολύτιμα κειμήλια τὸν καταστο-
λίχουσι. Δύο θυρίδες φέρουσιν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου
Κουβουκλίου, ἡ μὲν πρὸς δυσμὰς, ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν. Εἰσελ-
θόμεν διὰ τῆς πρώτης καὶ εὐρέθημεν ἐντὸς στενοῦ χάρου
δυναμένου μόλις νὰ περιλάβῃ ἕως 5 άτομα, καὶ τοῦ ὁποίου
τὴν ταπεινὴν στέγην δυνάμεθα διὰ τῆς χειρὸς νὰ ἐγγί-
σωμεν· ἐκεῖ πρὸς ἀνατολὰς, διὰ μαρμαρῶν καλυπτόμενος,
εἶνε ὁ Σεβάσιμος Τάφος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπὶ τρεῖς ἡμέ-
ρας διέμεινε ἡ Τιμιωτέρα τῶν Χερουθιμ καὶ ἡ τῶν Σερα-
φίμ ἀσυγκρίτως ἐνδοξότερα, ἡ Πάνσεπος μήτηρ τοῦ Θεοῦ
μᾶς. 21 λυχναὶ καὶ πολλὰ λαμπάδες νύκτα καὶ ἡμέραν
ἀπλῶς φωτίζουσι τὸ Πάνσεπον τοῦτο μνημα, ἕτερ
κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας χρυσοῦσι καὶ ὡς Ἁγία
Τράπεζα. Μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως κλίναντες τὰ γό-
νατα ἠσπάσθημεν τὸν Ἁγίον τῆς Θεοτόκου Τάφον, καὶ
ἐξελθόντες εἶγα τοῦ ἱεροῦ Κουβουκλίου ῥίπτομεν περὶ
ἡμῶν τὸ βλέμμα.

Αἱ ἄκτινες τοῦ δύνοντος ἡλίου προσπίπτουσαι ἐκεῖ-
νην τὴν στιγμὴν ἐντὸς καὶ εἰσεδούσαι μέχρι τοῦ βᾶθους
τοῦ ὑπογαίου μὲν πλὴν περικαλλοῦς καὶ πλουσίας κεκο-
κοσμημένου πάνσεπτου ἐκείνου ναοῦ, καταυγάζουσαι δὲ
αὐτὸν ὀλόκληρον διὰ τῶν διαχρυσῶν αὐτῶν ἀνταυγαίων,
παρουσιάζουσι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶς μαγευτικώτατον
καὶ λίαν ἐπαγωγὸν θέαμα. Ὁ ναός, ὡς εἶπον ἀνωτέρω,
ἔχει σχῆμα ἑλληνικοῦ Σταυροῦ, εἶνε δὲ ἀρχαιώτατος. Ἡ
σεβαστὴ καὶ γε ἀρχαιότης του ἀνέρχεται μέχρις αὐ-

τοῦ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν
ἔνωθεν αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἄλλοτε Βασιλικὴ, ὑπὸ τῆς θέας
Ἐλένης οἰκοδομηθεῖσα καὶ καταστραφείσα ὑπὸ Χριστοῦ
τοῦ Πέτρον. Κατὰ τὰς ἐπιτήμους τελετὰς ὁ ναὸς λάμπει
ἕως ἐκ τῶν φάτων 500 σχεδὸν λυχνῶν, κατὰ δὲ τὴν
ἑορτὴν τῆς Θεομήτορος λαμβάνει μέρος καὶ αὐτὴ ἡ ἐπί-
σημος Τουρκία, διότι ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἀπολαμβάνει
μεγίστης τιμῆς καὶ παντός σεβασμοῦ παρὰ τοῖς Μωαμε-
θανοῖς, οἷτινες καὶ πολλὰκις εἰσερχονται ἐντὸς τοῦ ναοῦ,
ἵνα προσβηνώσῃσι τὸν Ἱερόν Τάφον καὶ προσευχηθῶ-
σιν. Ὁ σεβασμὸς οὗτος καὶ ἡ θέσις, ἐρ' ἧς κεῖται ὁ ναός,
εἶνε ἴσως ὁ λόγος, ἕνεκα τοῦ ὁποῦ προσηλυτῆθη ἐκ τῶν
τόσων καταστροφῶν καὶ περιπετειῶν, δι' ὧν διήλθεν ὁ τε
Πάνσεπος τῆς Ἀναστάσεως Ναός καὶ τὰ λοιπὰ ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ προσκυνημάτα. Εἶνε δὲ περίεργον ὅτι ἐνῶ ἡ
Γεθσημανῆ ἀνήκει ὀλόκληρος εἰς ἡμᾶς, ἔχουσι τὸ δικαίωμα
νὰ ἱεουργοῦν ἐν Αὐτῇ καὶ νὰ ἐχῶσι θυσιαστήρια οἱ Ἀρ-
μένιοι, οἱ Σύριοι καὶ Κόπται· καὶ οἱ μὲν Κόπται ἔχουσι
τὸ θυσιαστήριον αὐτῶν εἰς τὸ δυτικὸν σκέλος· ἐμπροσθεν
δ' αὐτοῦ ὑπάρχει στέρα ὕδατος· οἱ δὲ Ἀρμένιοι καὶ οἱ
Σύριοι εἰς τὸ ἀνατολικὸν σκέλος· οἱ μὲν πρὸς ἰδυσμὰς τοῦ
Παναγίου Τάφου καὶ πλησίον αὐτοῦ, οἱ δὲ πρὸς βορρᾶν.
Ὁ πέραν δὲ τοῦ Τάφου πρὸς ἀνατολὰς ναὸς λέγεται Κα-
θολικόν, καὶ εἰς τὸ πέραν αὐτοῦ ὑπάρχει Ἁγία Τράπεζα
τῶν ὀρθοδόξων· πλησίον αὐτῆς ἱστάμενος ἱερεὺς μᾶς πό-
λόγησε καὶ μᾶς προσέφερεν εἰσιονίδιον τῆς Κοιμητέως τῆς
Θεοτόκου.

Γονυπετῆς πρὸ τοῦ σεπτοῦ Μνημείου σου, Μαρία,
Πρὸς Σε ἔβω τὰς ὀφθαλμοὺς τὴν τοῦ Θεοῦ μητέρα,
Καὶ τίθεμαι ὑπὸ τὴν Σὴν αἰγίδα, ὁ Κύριε
Καὶ Δέσπονα τῶν οὐρανῶν, Ἁγγέλων Ἰπερτέρα.

Ἦσὸ ποτε ἐν ὄρνων, ἐν ταπεινὸν παιδίον,
Πλὴν τ' ἄνθος τῆς ἀγνότητος ἐνέκλεις ἐντὸς Σου.
Ἐν σωφροσύνῃ καὶ ἀρετῇ διήρξαστο τὸν βίον·
Τὴν εὐσεβῆ καρδίαν Σου διέειπεν ὁ Θεός Σου.

Ἠθέλησεν, Ἐκ τῶν ἀγνῶν λαγῶν Σου, Μαρία,
Ὁ τοῦ Θεοῦ Μονογενῆς καὶ Λόγος ἐγεννήθη
Καὶ ἡ ἀθάνατος Ζωὴ, ἡ πάντων Σωτῆρια,
Νᾶμα ζωῆς ἐθήλασεν ἀπὸ τ' ἀγνῶ Σου στήθη.

Ἀπεκοιμήθη εἰς τὴν Σὴν ἀγκάλῃ τὴν Ἁγίαν,
Εἰς τὰ σεπτὰ Σου γόνατα ἐσάρτησε παιδίον.
Πλησίον Σου τὴν ἡθικὴν διήλθεν ἡλικίαν,
Κ' ἡ σοβαρὰ νεότης Του διήλθε Σου πλησίον.

Καὶ ὅταν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ αἰμόφυρτον νὰ κλίνη
Τὴν Παναγίαν Κεφαλὴν Σὺ εἶδες τὸν Υἱόν Σου,
Καὶ ὅταν τὴν καρδίαν Σου ἐσπάραι· ἡ ὀδύνη
Καὶ πόνος διατάραξε φρικτὸς τὸν λογισμὸν Σου,

Καὶ τότε, ἄνω στρέψουσα τὸ Πανάγιόν Σου βλέμμα,
Σὺ ἐσπυεας, ὁ Δέσπονα, τοῦ τέκνου Σου πλησίον.
Ἐδέχθης εἰς τὰ στήθη Σου τὸ Τιμίον Του Αἷμα
Καὶ τελετήλια ἤκουσας τὸν λόγον Του τὸν Θεόν.

Ἦδη καὶ ἐγὼ πρὸς Σε ὑψώ θερμὴν τὴν προσευχὴν μου.
ὦ! δέξου τὴν καὶ φέρε τὴν ἐς τοὺς ποδας τοῦ Υἱοῦ Σου.
Ἐξάγισον καὶ στήριξον τὴν ἄθυμον ψυχὴν μου.
Ἄξιωσόν με, Δέσποινά, τοῦ Θεοῦ οἰκτιρῶντος Σου!

Πρὸ τοῦ κενοῦ μυκασίου Σου τὰ γόνατά μου κλίνω
Καὶ τῆς πικρᾶς καρδίας μου ἐκχύνω τὴν δόνην.
Μὲ δάκρυον τὴν χειρὰ μου πρὸς Σε, Παρθένε, τείνω.
Βοήθησόν με. Σταῖλέ μου τὴν ποθητὴν γαλήνην!
Κυρίσταλλίνα Δασκαλοπούλου.

**ΕΠΙ ΤΩΙ ΘΑΝΑΤΩΙ
ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ**

Ὁ κόσμος καὶ κατὰ τὴν ὑστάτην ὥραν τῶ ἡρώδη οἰκτιρῶν. Οἱ τελευταῖοι ῥόγχοι του εἰς ἐλαχίστους ἐφε-
ραν τὸ δάκρυ. Καὶ πρὸς ἐπίτασιν τῆς τραγικότητος, ἢν
ἡ πραγματικότης κατεστῆσεν ὑπερταῖς πῆρεϊον, οὐδὲ θνή-
σκων ἐπιστεύετο. Εἰς ψῆφος καχόποτος διέδραμε τὰς
Ἀθήνας, δτε εὐκομίζετο εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον
ἐπιθανάτιος. Ὅτι ἡ ἀσθένειά του ἐσχεδίασθη ὡς τέχνα-
σμα διὰ τὴν ἐπιστροφήν του ὑπὸ τῶν ἐχόντων ἐτοιμὴν
τὴν καὶ αὐθις ἀνάρρησίν του!

Ἄλλ' οἱ νεκρώσιμοι ἤχοι τῶν κωδῶνων διεσκέδασαν
τὴν πλάνην, χωρὶς ἕως νὰ διασκεδάσῃ τὰ πάθη. Ἡ
κρίσις ἡ ἀμειλικτος, ἡ ἀστυρά, ἡ ἀδυσώπητος, δὲν ὠπι-
σθοχώρησεν οὐδὲ πρὸ τοῦ φερέτρου.

Πολλοὶ ἐξηκολούθησαν διαβλέποντες εἰς αὐτὸν τὸν
προδότην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους. Ἄλλοι φέτει-
ρον ἀπλῶς τὸν χαρακτήρα τὸν ἀσθενῆ, τὴν διάνοιαν τὴν
ἀνεπαρκῆ, τὴν ψυχὴν τὴν ἀτονον, τὴν θέλησιν τὴν χαλα-
ράν. Ἡμεῖς, οὕτω κρίναντες αὐτὸν πρὸ τῆς Μητροπολι-
τείας του, καὶ δτε εἰσῆλθεν ἐν Ἰσχυρῶς εἰς αὐτὴν, οὕτω
ἐκρίναμεν καὶ ἐθρηνήσαμεν αὐτὸν καὶ δτε ὁ τάφος ἠνοι-
γετο πρὸς παραλαβὴν του.

Οἱ σιγήσαντες κατὰ τὴν ἐκλογὴν του, καὶ οἱ ἐπιδο-
κιμάσαντες μάλιστα αὐτὴν, τὸν ἐπεδάρνον ἐσχάτως
διὰ τὸ δτι τὸν εἶχεν ὑποστηρίξει ἡ Δύλι. Ἄλλ' ἦτο
μόνον αὐτὴ, ἥτις τὸν ἠνόησε; Παρ' αὐτὴν ἐδρασεν εἰς
τὴν ἀνάδειξίν του ἡ ἀνωτέρα τάξις τῶν Ἀθηναίων, καὶ
μετ' αὐτῆς τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ οὐν αὐτῆ ὁ τύπος,
καὶ παρ' αὐτοῖς μυριοὶ ἐτι ἄλλοι λόγοι, ἐπιστήμονες,
ἐμποροὶ, καὶ βιογενεῖς ἀκόμη τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πῶς τὸν
ὑπεστήριξαν ὅλοι οὗτοι; Διὰ νὰ ὑποδοθηθῶσι ρωσικὰ
σχέδια; Διὰ νὰ καταστρέψωσι τὴν Ἐκκλησίαν μας;
Διὰ νὰ ἀπολέσωσι τὸ ἔθνος μας; Τοιαῦτα ἐρωτήματα
μόνον ἐντὸς φρενοκομείου ἠδύνατο νὰ προβάλλωνται
σπουδαίως.

Περὶ τοῦ πρόσωπον τοῦ Προκοπίου ἦτο πεπωμένον νὰ
ἐπικρατήσῃ πάντοτε πλάνη. Καὶ ἡ πλάνη τὸν ἀπόλεσε,
καθὼς προηγουμένως τὸν ἀνέδειξεν.

Ὁ πολὺγλωσσος κληρικὸς, ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολο-

γίας, ὁ εὐμεγέθης καὶ περὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς τρόπους ἐπι-
δέξιος ἀρχιμανδρίτης, ἐκρίθη, κατὰ πρᾶξιόν του, ὡς ὁ
ἱκανώτατος Μητροπολίτης. Καὶ ἐτέθη ὅπου δὲν εἶχε
κληθῆ, καὶ ὅπου προώριστο νὰ ναυαγήτῃ.

Τὸ λάθος του οὕτω ὄλον, ὅχι τὸ ἐγκλήματ' αὐτοῦ, ἦτο εἰς
τὸ δτι δὲν ἀπέκρουσε τὴν ὑποψήφιότητά του καὶ ἀπέδέ-
χθη τὴν ἐκλογὴν του. Ἄλλὰ εἰς τόπον, ὅπου οὐδεὶς κρί-
νει ἑαυτὸν ἀνεπαρκῆ δι' οἰονδήποτε ἀξίωμα, δὲν εἶνε ἀπο-
ρον, δτι ὁ Προκόπιος, θεωρούμενος ὑπὸ τῶσων ἐκλεκτῶν,
κατήντησε νὰ θεωρήσῃ καὶ αὐτὸς τὸν ἑαυτὸν του τοιοῦτον.

Ἡ συμφορὰ τοιοῦτοτρόπως τῷ εἶχε παρασκευασθῆ
παρὰ τῶν φίλων του. Διότι, ἐάν ἐκεῖνος παρεσύρθη, αὐτοὶ
ἠδύνατο νὰ μὴ τὸν παρασύρωσι. Καὶ ἠδύνατο, ἐπειδὴ
ὁ ἀείμνηστος Προκόπιος, ἀντιλαμβάνομενος τὸν βίον
κατὰ τρόπον μᾶλλον ἐπίσημον, τυπικόν, ἀλυπον, ἀνενό-
χλητον, ἀνετον, δὲν ἦτο προφανῶς ἄνθρωπος τῆς ἐργασίας,
τῆς μερίμνης, τῆς ἀγρυπνίας, τοῦ κόπου, τῆς εὐθύνης.

Ἐντεῦθεν ἡ ἀστοχίαν του καὶ τὸ ναυάγιόν του. Ὅποιον
δὲ ναυάγιον, Θεέ μου! Ὑπὸ τῶν ἡλίων τοῦτον δὲν τῷ
ὑπελείφθη θέσις, οὐτε γωνία τις, οὐτε σπιθαμὴ. Μέχρι
τοῦ μοναστικοῦ κελλίου, εἰς τὸ ὅποιον ἀπεσύρθη, τὰ κύ-
ματα τῆς Σαλαμίνας τῷ προσεκόμιζον δυσάρεστους καὶ εἰς
τὰ καιρία πλῆττοντας θορόβους. Εἰς λεπρὸς θὰ ἐξήγειρε
τὸν οἶκτον εἰς πανωλόβητος τὸν τρόμον. Ἄλλ' αὐτὰς,
καὶ ἀθέατος, καὶ μακρὰν, ἐξηκολούθει νὰ γεννᾷ τὴν ἀπέ-
χθειαν καὶ τὸ μῆτος. Καὶ τότε ἡ σκοτία τοῦ τάφου ἐξέ-
λαμψε παρήγορος πρὸ αὐτοῦ. Τὰ ἔλεος, τὸ ὅποιον οἱ
ἄνθρωποι τῷ ἠρνούντο, τίς οἶδεν ἂν δὲν θὰ τὸ εὕρισκεν
ἔως παρὰ τῷ Θεῷ;

Θὰ τὸ ἐπιτυχῆ ἀρά γε;

Κύριος οἶδεν. Ἡμεῖς, πρὸ τοῦ τάφου του, κλαίμεν
ἀπλῶς τὸν ναυαγὸν καὶ ἱκετεύομεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν θείαν
εὐσπλαγγίαν.

Ἐάν ἡστόχησε ζῶν, ἀλλ' ἀπέδειξε τοῦλάχιστον, δτι
εἶχε τὴν φιλοτιμίαν νὰ ἀποθάνῃ.

Δυστυχῶς τόσοι ἄλλοι, ὅχι καλῆτεροι ἐκείνου, εἰρή-
σκουσιν δτι τοῖς ἀξίζει νὰ ζῶσι. Καὶ ἰδοὺ ποῦ κείται ἡ
μεγάλη δυστυχία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους μας.

Τὸ ἀβιβλωπωλεῖον τῆς Ἀναπλάσεως ἔχον ἴδιον τυ-
πογραφεῖον, τὸ ὅποιον ἐκλουτίσθη κατ' αὐτὰς διὰ καινουρ-
γῶν στοιχείων, γραμμῶν, ποιικιλμάτων, κλπ. ἀναλαμ-
βάνει τὴν ἐκτύπωσιν συγγραμμάτων καὶ οἰασδήποτε
ἄλλης τυπογραφικῆς ἐργασίας εἰς τιμὰς συγκραταθαικάς.

Πᾶσα αἰτήσις θεῶν ν' ἀπευθύνηται πρὸς τοὺς κ. κ.
Θ. Παλληκκρητίκην καὶ Γ. Ἰωαννίδην

Βιβλιοπωλεῖον Ἀναπλάσεως ὁδὸς Ἀδριανοῦ 64

Ἀθήνας.

ΚΗΡΥΓΜΑ ἈΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,

Ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ αὐτῇ Παρθενναγωγείῳ Διαδησιμῇ
Κυριακῇ 14 Ἰουλίου ὄρ. 7 1)2—8 1)2 μ.μ. Π. Δουληγέρης

Ἐν Πειραιεῖ ἐν τῷ Ζαννεῖῳ Ὀρφανοτροφείῳ
Κυριακῇ 14 Ἰουλίου ὄρ. 5—6 μ.μ. Γ. Μακρῆς.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΠΛΑΣΙΑ

66—Ὀδὸς Ἀδριανοῦ—66